

PRESSITEADE nr 198/22

Luxembourg, 8. detsember 2022

Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas C-694/20 | Orde van Vlaamse Balies jt

Võitlus agressiivse maksuplaneerimise vastu: advokaadile pandud kohustus teavitada teisi vahendajaid ei ole vajalik ja rikub õigust sellele, et austataks advokaadi ja tema kliendi vahel edastatavate sõnumite saladust

Kõigil teistel sellises planeerimises osalevatel vahendajatel ja maksumaksjal endal on aruandluskohustus, mis võimaldab tagada, et maksuhaldurit teavitatakse

Liidu direktiivis¹ on ette nähtud, et kõik potentsiaalselt agressiivses piiriüleses maksuplaneerimises (skeemid, mis võivad kaasa tuua maksustamise vältimise ja maksudest kõrvalehoidumise) osalevad vahendajad on kohustatud sellest pädevatele maksuhalduritele aru andma. See kohustus puudutab kõiki, kes osalevad selliste skeemide väljatöötamisel, turustamisel, korraldamisel või haldamisel. Samuti puudutab see neid, kes abistavad või nõustavad, või kui sellised isikud puuduvad, siis maksumaksjat ennast. Iga liikmesriik võib advokaadid sellest kohustusest siiski vabastada, kui see kohustus võib olla vastuolus riigisisese õiguse kohaselt kaitstava kutsesaladuse hoidmise kohustusega. Sellisel juhul on vahendajast advokaadid siiski kohustatud viivitamata teavitama mis tahes teist vahendajat või asjaomast maksumaksjat nende aruandluskohustustest pädevate asutuste ees.

Flandria dekreedis, millega see direktiiv on üle võetud, on seega ette nähtud, et kui piiriüleses maksuplaneerimises osaleval advokaadil on kutsesaladuse hoidmise kohustus, peab ta teavitama teisi vahendajaid sellest, et ta ei saa ise aruannet esitada.

Kaks advokaatide kutseorganisatsiooni pöördusid Belgia konstitutsioonikohtusse. Nende hinnangul on võimatu täita kohustust teavitada teisi vahendajaid, rikkumata advokaatide kutsesaladuse hoidmise kohustust. Belgia konstitutsioonikohus esitas Euroopa Kohtule selle kohta küsimuse.

Tänases kohtuotsuses tuletab Euroopa Kohus kõigepealt meelde, et Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikkel 7 kaitseb igasuguse isikutevahelise kirjavahetuse konfidentsiaalsust ning annab tugevdatud kaitse advokaadi ja tema klientide vahelisele teabevahetusele. Advokaatide kutsesaladusele antud erilist kaitset õigustab asjaolu, et advokaatidele antakse demokraatlikus ühiskonnas põhjanev ülesanne kaitsta õigussubjekte. See ülesanne nõuab, et igal õigussubjektil peab olema võimalus täiesti vabalt oma advokaadi poole pöörduda ning seda on tunnustatud kõigis liikmesriikides. Kutsesaladus hõlmab ka õigusnõustamist ning seda nii selle sisu kui ka selle olemasolu osas. Välja arvatud erandjuhtudel peab klientidel olema võimalik õiguspäraselt oodata, et nende advokaat ei avalda ilma nende nõusolekuta kellelegi, et nad konsulteerivad temaga.

Ent kõnealusel direktiivis² ette nähtud kohustus, mis lasub vahendajast advokaadil, kellel on kutsesaladuse

¹ Nõukogu 15. veebruari 2011. aasta direktiiv 2011/16/EL maksustamisel halduskoostöö kohta ja direktiivi 77/799/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT 2011, L 64, lk 1), muudetud nõukogu 25. mai 2018. aasta direktiiviga (EL) 2018/822 (ELT 2018, L 139, lk 1).

² Direktiivi 2011/16 artikli 8ab lõige 5.

hoidmise kohustus, viivitamata teavitada teisi vahendajaid neil lasuvatest aruandluskohustustest toob tingimata kaasa selle, et teised vahendajad saavad teada vahendajast advokaadi isiku. Nad saavad teada ka tema analüüsist, mille kohaselt tuleb asjasse puutuvast maksuskeemist aru anda, ning asjaolust, et temaga konsulteeritakse sel teemal. Selline **teavitamiskohustus riivab põhiõiguste harta artikliga 7 tagatud õigust sellele, et austatakse advokaatide ja nende klientide vahel edastatavate sõnumite saladust**. Arvestades, et teised vahendajad on kohustatud teavitama pädevat maksuhaldurit advokaadi isikust ja asjaolust, et temaga konsulteeritakse, toob see kohustus kaudselteel kaasa veel ühe riive õigusesse kutsesaladusele.

Seejärel analüüsib Euroopa Kohus, kas need riived võivad olla põhjendatud, eelkõige kas need vastavad Euroopa Liidu poolt tunnustatud üldist huvi teenivatele eesmärkidele ja kas need on eesmärkide saavutamiseks vajalikud.

Kohus tuletab meelde, et 2018. aastal direktiivi tehtud muudatus kuulub selle rahvusvahelise maksualase koostöö raamesse, mille eesmärk on aidata ära hoida maksustamise vältimise ja maksudest kõrvalehoidumise ohtu – mis on liidu poolt tunnustatud üldist huvi teeniv eesmärk.

Euroopa Kohus on siiski seisukohal, et teavitamiskohustus, mis lasub kutsesaladust hoidma kohustatud advokaadil, ei ole vajalik selle eesmärgi saavutamiseks. Nimelt kõik vahendajad on kohustatud selle teabe pädevale maksuhaldurile edastama. Ükski vahendaja ei saa väita, et ta ei olnud teadlik tema suhtes otseselt ja isiklikult kehtivatest aruandluskohustustest, mis on direktiivis sõnaselgelt sätestatud.

Lisaks teeb direktiiv vahendajast advokaadist isiku, kellelt teised vahendajad ei saa *a priori* oodata ühtegi algatust, mis vabastaks nad nende endi aruandluskohustustest.

Ka see, et teavitatud kolmandast isikust vahendajad avaldavad maksuhaldurile vahendajast advokaadi isiku ja asjaolu, et temaga konsulteeritakse, ei ole direktiivi eesmärkide saavutamiseks vajalik. **Aruandluskohustus, mis lasub teistel vahendajatel, kellel ei ole kutsesaladuse hoidmise kohustust, ja selliste vahendajate puudumise korral asjaomase maksumaksja aruandluskohustus tagavad üldjuhul, et maksuhaldurit teavitatakse. Maksuhaldur võib pärast sellise teabe saamist nõuda lisateavet otse asjaomaselt maksumaksjalt, kes võib seejärel pöörduda oma advokaadi poole abi saamiseks. Samuti võib maksuhaldur kontrollida maksumaksja maksuõiguslikku olukorda.**

Euroopa Kohus leiab seetõttu, et direktiivis ette nähtud teavitamiskohustus ei ole vajalik ja rikub seega õigust sellele, et austatakse advokaadi ja tema kliendi vahel edastatavate sõnumite saladust.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teistele liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebilehel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Marta Osleja, ☎ (+352) 4303 6005.

Kohtuotsuse kuulutamisest saab pildisalvestisi „[Europe by Satellite](#)“ kaudu ☎ (+32) 2 2964106.

Hoiame ühendust!

